

Оценка на риска при внос на зокум (*Nerium oleander*) от Турция на територията на Европейския Съюз (ЕС)

По искане на Европейската комисия, Експертната група по здраве на растенията (Панел PLH) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е подготвила и предоставила оценки на риска за стоки, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията¹, като „растения с висок риск, растителни продукти и други обекти“.

Това научно становище обхваща риска от въвеждане на *Nerium oleander*, като растения за разсаждане с корени без почва и саксийни растения от Турция, като се взема предвид наличната научна информация, включително техническата информация, предоставена от Националната служба за растителна защита на Турция.

Към този момент има данни за 8 карантинни вредителя в ЕС, за които се съобщава, че използват *N. oleander* като растение гостоприемник.

От тези 8 карантинни вредителя, нито един не отговаря на трите критерия за допълнителна оценка (вредителят присъства в Турция; растението *N. oleander* е гостоприемник на вредителя и един или повече жизнени етапа от развитието на вредителя протичат по него).

Панелът отбелязва, че тютюневата белокрылка (*Bemisia tabaci*) е вредител по *N. oleander* и присъства в Турция, но съгласно законодателството на ЕС относно здравето на растенията, Турция се счита за част от европейското пространство, следователно *B. tabaci* не беше включена за оценка.

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията от 18 декември 2018 година за изготвяне на временен списък на високорискови растения, растителни продукти или други обекти по смисъла на член 42 от Регламент (ЕС) 2016/2031, както и списък на растения, за чието въвеждане в Съюза не се изискват фитосанитарни сертификати по смисъла на член 73 от посочения регламент, *OJL 323, 19.12.2018, стр. 10–15*

За некарантинните вредители в ЕС, обикновено липсва информация относно вероятността за тяхното въвеждане, установяване, разпространение и въздействие.

Следователно, тези некарантинни вредители, за които *N. oleander* е гостоприемник, са били оценени, с цел определяне на тяхната значимост по следните критерии:

- присъствие на вредителя в Турция;
- вредителят отсъства или има ограничено разпространение (не повече от три държави-членки) в ЕС и е под официален контрол, поне в една от държавите-членки където присъства;
- *N. oleander* е гостоприемник на вредителя;
- един или повече жизнени етапа на вредителя могат да бъдат свързани с определената стока;
- вредителят може да окаже негативно влияние на територията на ЕС.

Вредителите, които отговарят на всички пет критерия, са избрани за допълнителна оценка.

Въз основа на събраната информация са известни 369 потенциални вредители, за които *N. oleander* се смята за гостоприемник. От оценените видове, които попадат в списъка с некарантинни вредители в ЕС, за допълнителна оценка е избран насекомният вид *Phenacoccus solenopsis*, тъй като той отговаря на всички критерии за подбор.

За този вредител са оценени мерките за намаляване на риска, предложени в техническото досие от Турция, като са взети предвид възможните ограничаващи фактори. Дадена е експертна оценка за вероятността растенията да са свободни от вредители, като са взети предвид мерките за намаляване на риска, действащи върху вредителя, включително несигурността, свързана с оценката.

След оценка на текущите мерки за намаляване на риска, вероятността растенията да са свободни от *P. solenopsis* е оценена като „много често без вредители“ с 90% несигурност, варираща от „много често без вредители“ до „без вредители в някои изключителни случаи“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 719 и 10 000 растения на 10 000 растения ще бъдат свободни от *P. solenopsis*.

Източник:

Commodity risk assessment of Nerium oleander plants from Turkey, EFSA Journal 2021;19(5):6569 – <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6569>

Снимков материал: <https://www.shopgrow.me/product/nerium-oleander-spain-566/>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <https://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Николай Спасов, старши експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

19.05.2021 г.